

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 2: 32 - ZECHER LEMIKDASH & ZECHER LECHURBAN OU ISRAEL CENTER - SUMMER 2022

- The loss of the Beit Mikdash left a gaping hole at the heart of the Jewish nation. Chazal realized that it was essential for us to retain a consciousness of that loss in our lives and created two new areas of rabbinic law - Zecher LeMikdash and Zecher LeChurban.
- This week and next week be'H we will examine some of the practical elements of those ideas, including the complex factors involved in listening to music.

A] ZECHER LEMIKDASH

- R. Yochanan ben Zakai was one of the main institutors of Zecher LeMikdash. He lived through the Churban and had the task of rebuilding and strengthening Torah after the tragedy.

1. בראשונה היה לולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש ושיהא יום הנף כולו אסור.

משנה מסכת סוכה פרק ג משנה יב

The Mishna mentions one famous example - that we take the 4 Minim on Succot all 7 days, and not just on the first day as the Torah requires. This is to remember that the mitzva in the Temple was all 7 days.

2. ומנלן דעבדינן זכר למקדש? דאמר קרא (ירמיהו ל"א) כִּי אֶעֱלֶה אֶרְכָּה לָךְ וּמִמְכוֹתֶיךָ אֶרְפָּאֶךָ נֶאֱמַר ה' כִּי נִדְחָה קְרָאוּ לָךְ צִיּוֹן הִיא דִרָשׁ אִין לָהּ מַכְלָל דְּבַעִיא דְרִישָׁה.

ראש השנה ל.

Chazal learnt the concept of Zecher LeMikdash from Yirmiyahu, who laments that no one was seeking out - doresh - Zion during the exile. Thus, Chazal instituted that we must find ways in our daily life to seek out Zion!

3. (ה) כִּי אִם-אֶל-הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר-יְבַחֵר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל-שְׁבִטֵיכֶם לְשׂוּם אֶת-שְׁמִי שָׁם לְשָׁכְנִי וּתְדַרְשׁוּ וּבִאתָ שָׁמָּה.

דברים י"ב

Yirmiyahu was echoing a verse in the Torah that instructs us to actively seek out [drash] the Shechina in the Temple.

4. הנה עיני קדשם של חז"ל, אשר היו בעת גלות ישראל מעל אדמתו, מראשית צפו מדאגה בדבר, פן יאמר עם ה' כי אחרי אשר לא עת לקיים לנו העת הזאת את החוקים התלויים במקדש ובארץ מה בצע בלימודם? ויזניחו את החלק הנכבד הזה שישועתנו בו תלויה מהביאו לידי המעשה המיוחד לו. על כן קבעו זכר למקדש.
... כונתם ז"ל להשאיר איתנו מקצת זכרון חוקי המקדש, למען לא נסיר לבבנו מהגיונם מאפס קיומם בפועל. מזה נקח מוסר, כי אלה הזכרונות האחדים למקדש, לא ללמד על עצמם יצאו, כי אם ללמד על הכלל כולו יצאו! לזרז רוח נבוננו ושוקדי דלתי תורתנו, לשוב משמרת הקדש בתלמוד כל עיני המקדש והקודש. ובזה נתן יד לעזרת עמנו, ונפתח פתח תקוה לישועת ה' לנו, המציץ מן החרכים, ומצפה לעת נפנה אליו ונושעה.

ש"ת משפט כהן, הקדמה, עמ' טז

Rav Kook explains that the purpose of Zecher LeMikdash is to keep alive our learning of the mitzvot of the Mikdash, which itself will ignite a yearning to again do them. This can then be instrumental in our actual redemption!

- Mitzvot derabbanan/minhagim which were introduced by Chazal as Zecher LeMikdash - to long for the Mikdash - include:
 - (i) taking the 4 Minim all 7 days.
 - (ii) arava on Hoshana Rabba? (see below).
 - (iii) lighting Chanuka candles in our home.
 - (iv) reading Parashat Shekalim just before or on Rosh Chodesh Adar¹.

1. Sefer HaChinuch Mitzva 105.

(v) eating Maror on Seder night.²

(vi) eating the 'Hillel Sandwich' on Seder night - *zecher lemikdash KeHillel*³.

(vii) eating the afikoman at the end of the Seder in place of the korban Pesach.⁴

(viii) having 2 cooked foods on the table on Seder night - *zecher* to the korban Pesach and korban Chagiga.

(ix) counting Sefirat HaOmer today when there is no korban Omer.⁵

• Some halachot were introduced because of '*meheira yibane hamikdash*' - the Temple may be built suddenly.

(x) not to purposely make a blemish [mum] on an animal in case korbonot are quickly needed if the Temple is rebuilt. Because of this, we do not lead animals through a gate one by one so as not to be obligated to take Ma'aser Beheima. This is in order to avoid the presence of korbanot which people may not treat properly. We act this way rather than placing a blemish on all of our animals.⁶

(xi) are Cohanim allowed to drink wine today? Maybe the Temple will be built quickly and they will be needed for the Avoda!

The Gemara discusses whether a Cohen is permitted to drink wine. Maybe the Temple will be rebuilt and he will be called on to serve! If the Cohen does not know which weekly mishmar or daily beit av he is from then, in principle, he could be from any of them and could be called immediately. The Gemara quotes a dispute between the Rabbanan and Rabbi Yehuda HaNasi. The Rabbanan rule that the Cohen CANNOT drink wine today.

5. רבי אומר, אומר אני: אסור לשתות יין לעולם, אבל מה אעשה שתקנתו קלקלתו. אמר אביי: כמאן שתו האידנא כהני חמרא?
כרבי.

תענית יז.

Rabbi Yehuda HaNasi rules that 'takanato kalkalato' - he is saved by his own problem! Since he does not know his mishmar/beit av (and should not drink wine) he will not actually be called to serve until this is worked out. Abaye states that Cohanim today rely on the psak of Rabbi Yehuda HaNasi

6. לא היה מכיר משמרתו ולא בית אבותיו הדין נותן שאסור לשתות יין לעולם. אבל תקנתו קלקלתו והרי הוא מותר לשתות תמיד שאינו יכול לעבוד עד שיקבע בבית אב שלו ובמשמרתו. השגת הראש"ד: א"א הלכה כרבי שתקנתו קלקלתו שאין עכשיו שעת עבודה. ולמהרה יבנה לא חיישינן וזין מכיר וזין שאינו מכיר מותר לשתות יין.

רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק א הלכה ז

The Rambam and Ravad rule like Rabbi Yehuda HaNasi. Cohanim are allowed to drink wine today since we are not concerned that they will be rushed into a rebuilt Temple!

7. ורבינו חננאל ביאר דלהלכה קי"ל ברצנן! וכן נהג אציי שהיה מצני עלי (כמצואר צר"ה ית). דלא שתה יין ורק יישב מנהג הכהנים צוה"ז ששותים יין דהם סומכים על רבי. לפ"ז יש להצין, על מה סומכים הכהנים לכתחילה לשתות יין צזמן הזה? ותיירצ צשו"ת מהר"מ שיק (יו"ד סי' ריז) דאמנם לריך לנהוג כרצנן האוסרים לכהנים צוה"ז לשתות יין, אצל כיון שהיה גזירה שאין הליצור יכולין לעמוד צה לכן כדאי הוא רבי לסמוך עליו צשעת הדחק. וכמש"כ הש"ך (יו"ד סי' רמ"ג צכללי ההוראה) דצגזירות דרצנן יכולים לסמוך צשעת"ד על דעת יחיד. וזה הסיבה שהרמב"ם היקל צזה. ועל כל פנים שמענו שיש עניין צזה של מהרה יבנה המקדש גם צזמן הזה.

חשוקי חמד ערכין ב:

R. Yitzchak Zilberstein raises this issue and points out that other Rishonim (such as Rabbeinu Chananel) rule like the Rabbanan in this machloket. According to that view, Cohanim are NOT permitted to drink wine today (except presumably on Shabbat). However, we rely on the view of R. Yehuda HaNasi since this would be a gezeira that the public cannot accept. But we see from here that, in principle, we ARE concerned about 'meheira yibane hamikdash', even on this issue!⁷

• Later minhagim which were introduced by Jewish communities as *Zecher LeMikdash* include:

(xii) walking around the bima for Hoshanot on Succot and 7 times on Hoshana Rabba⁸.

(xiii) selling aravat in shul on Hoshana Rabba morning.

2. Shulchan Aruch HaRav 475.

3. Pesachim 116a

4. See Machzor Vitri Hilchot Pesach siman 95 s.v. ma nishtana (p 285) who identifies this as Zecher LeMikdash.

5. Menachot 66a. Some poskim (such as the Rambam) rule that Sefirat HaOmer today remains a Torah mitzva.

6. Bechorot 53b.

7. The context of the question to Rav Zilberstein was as follows. A could not walk and was in line to receive an operation on his knees which would enable him to walk. He asked to be moved ahead in priority for the operation before B who was in pain because of his knees, but could walk and was waiting for an operation to ease the pain. A, who couldn't walk, claimed that he should be given priority in order to enable him to walk to the Temple on the upcoming Chag since '*meheira yibane haMikdash*'. He claimed that B, who could already walk albeit with pain, did not need the operation as quickly. Rav Zilberstein agreed that, if B was prepared to give up his priority, this would indeed be a fulfillment of the mitzva of '*tzipita leyeshua*' since he really believed the Temple would be rebuilt quickly - '*meheira yibane haMikdash*'. See also https://dafyomi.co.il/discuss_daf.php?gid=10&sid=20&daf=17&n=2

8. Siddur Rav Saadia Gaon p 228; Teshuvot HaGeonim, Shaarei Teshuva 31.

8. הגה: ונהגו ששמש זה"כ מציא ערצה למכור כמו שהיה המנהג בזמן שצית המקדש קיים (ר"ן פ' לולב וערצה).

שולחן ערוך אורח חיים הלכות לולב סימן תרסד סעיף ב

Tiny details of our minhagim can reflect Zecher LeMikdash, such as the gabbai arranging for special aravot to be available for sale in shul on Hoshana Rabba morning, just like they would do in the Temple!

(xiv) lighting candles in shul on Chanuka⁹ and the location of the chanukia (south) and the direction of lighting.

(xv) reciting Pitum HaKetoret.¹⁰

(xvi) giving half shekel in shul before Purim.¹¹

(xvii) singing Hallel in shul on Seder night - zecher to Hallel during the shechita of korban Pesach.¹²

(xviii) wearing a kittel at Seder - zecher to the special *tahor* clothing worn when eating korban Pesach.¹³

(xix) eating milky and then meaty food on Shavuot night - zecher to the two loaves - Shte HaLechem - on Shavuot.¹⁴

(xx) celebrating simchat beit hasho'eva on Chol Hamoed Succot.

(xxi) reading kol habechor on 2nd day chag in chu'l - zecher to bringing personal korbanot on Chag.¹⁵

(xxii) not looking at Cohanim during bircat cohanim.¹⁶

(xxiii) zecher lehakhel¹⁷?

9. אמ' ר' יהושע בן קרחא דברים אילו התקין רבן יוחנן בן זכאי משחרב בית המקדש. לכשיבנה הבית במהרה (בימינו) יחזרו דברים אילו ליושנן!

תוספתא מסכת ראש השנה (ליברמן) פרק ב

The institutions of Zecher LeMikdash are designed to bring us closer to the rebuilt Mikdash. At that stage the original halacha can be restored.

B] LIMITS TO ZECHER LEMIKDASH

10. אמר ליה אביי לרבא: מאי שנא לולב דעבדין ליה שבעה זכר למקדש, ומאי שנא ערבה דלא עבדין לה שבעה זכר למקדש? ... אמר רב זביד משמיה דרבא: לולב דאית ליה עיקר מן התורה בגבולין - עבדין ליה שבעה זכר למקדש, ערבה דלית לה עיקר מן התורה בגבולין - לא עבדין שבעה זכר למקדש.

סוכה מד.

The Gemara asks why we do not also take the arava all 7 days on Succot to remember the Mikdash where they did this. It answers that the special mitzva of arava did not have application outside the Temple, so Zecher LeMikdash is not appropriate. It relates only to mitzvot that the people are familiar with, and can now do in a special way 'Zecher LeMikdash'.

11. דלא עבדין לה שבעה - אזל יום אחד מיבא עבדין, כדאמרינן לקמן (עמוד 3) צרבי אלעזר צר לדוק וכו' היה לאחר חורבן. שהיה רבי לדוק אזוי צימי רבי יוחנן בן זכאי, וצימי רבי אליעזר ורבי יהושע ורבי גמליאל היה.

רש"י שם

Rashi, however, points out that we DO take the Arava one day - on Hoshana Rabba. This is also based on what the Gemara calls minhag Nevi'im, but Rashi appears to connect it here to Zecher LeMikdash.

12. ... לא היו ישנין כל הלילה אלא [שוקדין] [שקורין] כנגד כהן גדול כדי לעסקו [בהבראה] [בתורה]. כך היו נוהגין בגבולין אחר חורבן הבית זכר למקדש אבל חוטאין היו.

תוספתא מסכת יומא (כפורים) (ליברמן) פרק א הלכה ט

Chazal were also concerned to identify the limits of Zecher LeMikdash. The Tosefta in Yoma explains how the Cohen Gadol was kept awake the entire night of Yom Kippur to ensure that he did not fall asleep and inadvertently become tamei through a seminal emission. Some maintained this minhag later in chu'l, but this was misguided and they sinned.

9. See R. Peretz on Smak Mitzva 280, who identifies this as Zecher LeMikdash.

10. Siddur Rav Amram Gaon, Siyum Hatefila s.v. 'ube'erev leachar'.

11. Sefer HaChinuch Mitzva 105.

12. Sefer Hamichtam on Pesachim 116b.

13. Imrei Shefer - commentary of Netziv on Haggada.

14. Rema OC 494.

15. Tosafot Yom Tov to Mishna Megila 3:5.

16. Magen Avraham 128:35.

17. First proposed by the Aderet in the early 20th Century and first marked in 1945. Rav Kook writes (Chazon Hageula p 136) that is appropriate to institute new Zecher LeMikdash minhagim for Eretz Yisrael, now that we have returned to the Land.

13. מיקורי ירושלים לא היו ישנן כל הלילה, כדי שישמע כהן גדול קול הברה, ולא תהא שינה חוטפתו. תניא, אבא שאול אמר: אף בגבולין היו עושין כן זכר למקדש, אלא שהיו חוטאין. (רש"י - שחקין אנשים ונשים יחד, וזאין לעזירה). אמר אביי ואיתימא רב נחמן בר יצחק: תרגומא - נהרדעא. דאמר ליה אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא: אמריתו אמאי לא אתי משיח, והא האידנא יומא דכיפורי הוא, ואבעול כמה בתולתא בנהרדעא!

יומא יט:

The Gemara explains why the minhag to stay up all night on Yom Kippur backfired¹⁸. It turned into a major social party night which descended into sexual liaisons between the youth!¹⁹

14. גם כתבת שאין לשנות המנהג מפני הלעז. מנהג זה גהנם למפרע. שאם שוטים נהגו חכמים לא נהגו. ואפילו מנהג הגון אינו עוקר הלכה, אא"כ רופפת.

שו"ת בעלי התוספות סימן יא

Not every minhag is good and Tosafot point out that minhag spelt backwards is Gehenom! We need to check that minhagim do not have negative consequences which are in fact against halacha!

C] ZECHER LECHURBAN

15. ... סד אדם כל ביתו בסיד ומשייר דבר מועט - זכר לירושלם. עושה אדם כל עסקי סעודה ומשייר דבר מועט - זכר לירושלים. עושה אשה כל תכשיטה ומשיירת דבר מועט - זכר לירושלם.

תוספתא מסכת בבא בתרא (ליברמן) פרק ב

• Chazal instituted various halachic practices Zecher LeChurban. These basically fall into 4 categories:-

(i) The 4 fasts of the year - Tzom Gedalia, 10 Tevet, 17 Tammuz, 9 Av - and the mourning period of the 9 days in Av (extended by Ashkenazi minhag to the 3 weeks).

(ii) Restrictions on music²⁰ all year round.²¹

(iii) Tearing kriya on seeing the churban in Eretz Yisrael/ Yerushalayim and making appropriate berachot.

(iv) Certain restrictions on simcha in life - see below.

16. (1) ת"ר: לא יסוד אדם את ביתו בסיד, ואם עירב בו חול או תבן - מותר; ר"י אומר: עירב בו חול - הרי זה טרכסיד ואסור, תבן - מותר
(2) ת"ר: כשחרב הבית בשניה, רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין. נטפל להן ר' יהושע, אמר להן: בני, מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין? אמרו לו: נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח, ועכשיו בטל! נשתה יין שמנסכין על גבי המזבח, ועכשיו בטל! אמר להם: א"כ, לחם לא נאכל, שכבר בטלו מנחות! אפשר בפירות. פירות לא נאכל, שכבר בטלו בכורים! אפשר בפירות אחרים. מים לא נשתה, שכבר בטל ניסוך המים! שתקו.
(3) אמר להן: בני! בואו ואומר לכם: שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר - שכבר נגזרה גזרה. ולהתאבל יותר מדאי אי אפשר - שאין גוזרין גזירה על הצבור אא"כ רוב צבור יכולין לעמוד בה, דכתיב: (מלאכי ג:ט) בְּמִאֲרָה אֲתֵּם נֹאֲרִים וְאַתֶּם קִבְּעִים הַגּוֹי כְּלוֹ.

(4) אלא כך אמרו חכמים: סד אדם את ביתו בסיד, ומשייר בו דבר מועט. וכמה? אמר רב יוסף: אמה על אמה. אמר רב חסדא: כנגד הפתח. עושה אדם כל צרכי סעודה, ומשייר דבר מועט. מאי היא? אמר רב פפא: כסא דהרסנא. עושה אשה כל תכשיטיה, ומשיירת דבר מועט. מאי היא? אמר רב: בת צדעא, שנאמר: (תהלים קל"ה, ו) אִם-אֶשְׁכַּחְךָ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַק-לְשׁוֹנִי לְחִפִּי [אִם-לֹא אֶזְכְּרֶיךָ אִם-לֹא אֶעֱלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם עַל רֶאֶשׁ שְׁמַחְתִּי]. מאי על ראש שמחתו? אמר רב יצחק: זה אפר מקלה שבראש חתנים. א"ל רב פפא לאביי: היכא מנח לה? במקום תפילין, שנאמר: (ישעיהו ס"א, ג) לְשׁוֹם לְאַבְלֵי צִיּוֹן לְחַתּוֹת לָהֶם פֶּאֶר תַּחַת אֶפְרַי. וְכָל הַמֵּתְאָבֵל עַל יְרוּשָׁלַם - זֹכֶה וְרוֹאֵה בְּשִׂמְחָתָהּ. שנאמר: (ישעיהו ס"ו, ו) שְׁמַחוּ אֶת-יְרוּשָׁלַם [וְנִגְלוּ בָהּ כָּל-אֲהָבֶיהָ שִׂישׁוּ אֶתְהָ מְשׁוּשׁ כָּל-הַמִּתְאָבְלִים עָלֶיהָ].

(5) תניא אמר ר' ישמעאל בן אלישע: מיום שחרב בית המקדש, דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לאכול בשר ולא לשתות יין, אלא אין גוזרין גזרה על הצבור אא"כ רוב צבור יכולין לעמוד בה. ומיום שפשטה מלכות הרשעה, שגוזרת עלינו גזירות רעות וקשות ומבטלת ממנו תורה ומצות, ואין מנחת אותנו ליכנס לשבוע הבן, ואמרי לה: לישוע הבן, דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לישא אשה ולהוליד בנים, ונמצא זרעו של אברהם אבינו כלה מאליו. אלא הנח להם לישראל, מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין.

בבא בתרא ס:

Chazal seek to set the appropriate parameters of mourning for the Mikdash. The most important principle emerging from this source is that Zecher LeChurban is a balance - ensuring that people do not forget the galut, whilst at the same time not imposing restrictions that the people will not be able to cope with.

18. There is a minhag to stay up all night in shul on Leil Yom Kippur, but this is dedicated to prayer and contemplation - Shulchan Aruch OC 619:6.

19. This could be one of the sources for those concerned that, due to the social mixing, the minhag of tashlich on Rosh Hashana causes more problems than it solves!

20. For 2 more detailed shiurim on music in halacha see <http://rabbimanning.com/wp-content/uploads/2018/05/Music-and-Sefira-Part-1.pdf> and <http://rabbimanning.com/wp-content/uploads/2018/05/Music-and-Sefira-Part-2.pdf>. Audio shiurim are on <https://rabbimanning.com/index.php/audio-shiurim/cji/>

21. Mishna Sota 9:11, Sota 48a, Gitin 7a, Yerushalmi Sota Chap 9 and Megilla 3:2, Sanhedrin 101a.

• The expression 'Zecher LeChurban' appears frequently in later Rabbinic writings, but not in Chazal. There, the phrase is 'Zecher LeYerushalayim'.

17. לעשות זכר לחורבן, ובו ה' סעיפים.

א משחרב בית המקדש, תקנו חכמים שהיו באותו הדור שאין בונים לעולם בנין מסוייד ומכוויר כבנין המלכים. אלא טח ביתו בטיט וסד בסיד ומשייר מקום אמה על אמה כנגד הפתח בלא סיד. והלוקח חצר מסויידת ומכווירת (פירוש מלויירת), הרי זו בחזקתה, ואין מחייבים אותו לקלוף בכותלים.

ב וכן התקינו שהעורך שלחן לעשות סעודה לאורחים, מחסר ממנו מעט, ומניח מקום פנוי בלא קערה מן הקערות הראויות לתת שם. וכשהאשה עושה תכשיטי הכסף והזהב, משיירה מין ממייני התכשיט שנוהגת בהם, כדי שלא יהיה תכשיט שלם. וכשהחתן נושא אשה, לוקח אפר מקלה ונותן בראשו במקום הנחת תפילין. הגה: ויש מקומות שנהגו לשבר כוס בשעת חופה, או לשום מפנה שחורב או שאר דברי חז"ל וצילת בראש החתן. וכל אלה הדברים כדי לזכור את ירושלים, שנאמר: (תהלים קלא:ה) אִם-אֶשְׁפָּתֶךָ יְרוּשָׁלַם וגו' (תהלים קלא:ו) אִם-לֹא-אֶעֱלֶה אֶת-יְרוּשָׁלַם לְעַל רֹאשׁ שְׂמֹחֶתִי.

ג וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח בהם. הגה: ויש אומרים דוקא מי שרגיל בזה, כגון המלכים שטומדים ושוכזים בכלי שיר או צצית המשטה. ואסור לשומעם מפני החורבן. ואפילו שיר בפה על היין, אסורה שנאמר: (ישעיה כד:ט) בְּשִׁיר לֹא יִשְׁתַּנְּגֶן. וכבר נהגו כל ישראל לומר דברי תשבחות או שיר של הודאות וזכרון חסדי הקדוש ברוך הוא, על היין. הגה: וכן לזרוק מלוח, כגון, צצית חתן וכלה, הכל שרי.

ד וכן גזרו על עטרות חתנים, שלא להניח כלל. ושלא יניח החתן בראשו שום כליל, שנאמר: (יחזקאל כא:לא) הֲסִיר הַמְצַנְפֵת וְהָרִים הַעֲטָרָה. וכן גזרו על עטרות הכלה, אם היא של כסף, אבל של גדיל מותר לכלה. ודוקא לחתן וכלה, אבל בשאר כל אנשים ונשים לא גזרו.

ה אסור לאדם שימלא שחוק בעולם הזה.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תקס

The Shulchan Aruch rules that the practical prohibitions in halacha based on Zecher LeChurban are²²:

- not living in palatial homes.
- leaving a square Ama when we redecorate.
- a meal should always have something missing.
- a woman should never wear all her jewelry.
- customs of mourning at a wedding - breaking a glass²³, ashes on the chatan's head²⁴ etc.
- not listening to music in certain situations - see next week.
- bride and groom not wearing certain types of crowns at the wedding²⁵.
- not laughing too much!

18. ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבוקר סימן א סעיף ג

One of the first halachot in Shulchan Aruch is that we should be disturbed and worried (all year around) about the destruction of the Temple and the exile of the Jewish people.

19. ג] ראוי - לריק כל אחד להשתתף עם לערה של רחל לזכות בכל לילה על גלות השכינה שהיא צחינת רחל ועל חורבן בית המקדש כמו

שכתוב (איכה ב:יט) קוֹמִי רְנִי צִלִּיל צִלְיָלָה [לְרֹאשׁ אֲשֵׁמְלוֹת] ע"ש. ואח"כ יעסוק בצורה עד שיעלה עמוד השחר. ואם אינו יכול, יעשה תיקון וישן, ואח"כ יקום קודם עמוד השחר. מי שהוא מן עשרה הראשונים צצית הכנסת הוא תיקון גדול ... ולריך לקבל עליו מלות עשה והצבת לרעך כבוד (ויקרא יע:יח) כי על ידי זה יהיה תפילתו כלולה מכל ישראל וצפרטו הצבת חברים. ולריך כל אחד לכלול עצמו כי הוא אחר אחד מן החברים, ואם יש חבר צצרה יתפלל עליו, או צחולה וצצער חס ושלוש, ישתתף בצצרו. וגם לריך לומר כל פרטי הווידוים אף שאין צו, על כן לריך לומר צצשון צצים 'חטאנו' לא 'חטאתי' כי כל ישראל גוף אחד צצוד אדם, כי זה הסוד של ערבות של הנשמות.

עטרת זקנים סימן א ס"ג

22. There are many other halachot/minhagim apart from these eg relating to the 3 weeks and fast days. Note also the custom to eat eggs at the start of the meal on Seder night - since 9 Av is on the same weekday. (Rema OC 476:2).

23. See <https://jewishaction.com/religion/jewish-law/whats-the-truth-about-breaking-a-glass-at-a-wedding/> for a comprehensive article by Rabbi Avi Zivofsky on the custom of breaking a glass at a wedding. The origins of this practice are in the Gemara (Berachot 30b-31a) where two Amoraim broke expensive glass objects at a wedding to temper the mood. However, the context in these cases was not actually *zecher lechurban*, but to prevent excessive levity which could lead to inappropriate behavior and introduce a sense of *gilu bera'ada*. Only during the time of the Rishonim did the custom of breaking a glass at the wedding become linked to *zecher lechurban*. R. Shlomo Zalman Auerbach reportedly believed that, in a similar vein, this had also been the motivation behind the decree made in Yerushalayim about 150 years ago not to use instruments at Jerusalem weddings other than a drum (Hanoach Teller, *And from Jerusalem His Word: Stories and Insights of Rabbi Shlomo Zalman Auerbach*, zt"l [New York, 1995], 354-356). He said the ruling regarding musical instruments was not because of *zecher lechurban*, but rather to contain inappropriate behavior at weddings. R. Zivofsky quotes many old minhagim which are very different to ours, such as using a pottery cup to break, breaking the glass which was used for the berachot under the chuppa, the chatan throwing it on the floor or against a wall, or throwing it down when full of wine!

24. This was originally an Ashkenazi and Yemenite practice. There was a Sefardi practice to place a crown of olive leaves on the head of the chatan because of the bitterness of olives.

25. Rav Soloveitchik understood that this was one of the origins of the custom for the chatan and kalla not to wear jewelry at the wedding, since we are not sure what exactly these 'crowns' looked like. (Nefesh HaRav p256 but see Pitchei Teshuva EH 65:4 concerning 'standard' jewelry).

The Ateret Zekeinim²⁶ gives a number of practical suggestions as to how to really internalize this sense of mourning for the Churban: (i) tikun chatzot then learning all night; (ii) tikun chatzot then davening netz; (iii) being first into shul in the morning; (iv) accepting on oneself before tefilla the mitzva of Ahavat Re'im; (v) truly empathizing with and davening for other Jews in their times of trouble and seeing the Jewish people as one composite body.

20. (א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב ה' אֶת-שִׁבְתָּ צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֻלְמִים. (ב) אֲנִי וְיִמְלֵא שְׁחֹק פִּינֵי וְלִשְׁוֹנֵי רִנָּה אֲנִי יִאֲמְרוּ בַּיּוֹם הַגָּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם-אֱלֹהֵי:

תהלים קכו-א-ב

Tehillim tells us that, once we have returned in the redemption, THEN our mouths will be filled with laughter - sechok.

21. ואסור לאדם שימלא פיו שחוק בעוה"ז כי שחוק וקלות ראש מרגילין לערוה. וזהו אפילו בזמן המקדש אסור. וזהו כשעוסק בהשחוק זמן מרובה עם אחרים אבל שחוק בעלמא לית לן בה

ערוך השולחן אורח חיים סימן תקס סעיף ח

The Aruch HaShulchan clarifies that we do not need to be miserable! Personal laughter on occasion is not a problem. The issue is extended laughter with other people.

22. (ט) שחוק. ואפי' בשמחה של מצוה כגון בחתונה או פורים. (ט"ז. ובספר אליה רבה הניח בצ"ע).

באר היטב אורח חיים סימן תקס ס"ק ט

The warning against excessive laughter and sechok applies, at least according to some poskim, even at a chatuna!²⁷

23. בקולשו"ע סי' קכ"ו סעי' ד' מציא דברי הב"ח סי' רכ"ד "השמר לך מלראות קניגאות"²⁸ (קרקס) של עו"כ או מחולתם או שום דבר על שמחתם וכו', וזשערים המזוינים בהלכה שם סק"ה זשס שו"ת ערוגה"צ סי' ל"ט שאפילו כדי לראות חיות משונות לצרך צרוך משנה הצריות, אך שלא בזמן השחוק מותר ומציא מכמה גדולים שהלכו לראות חיות משונות.

פסקי תשובות הערות סימן תקס

The mefarshim debate whether a trip to the circus is permitted or not!

24.

מה שהאריך לסוכה ע"ז יעו"ש. ומ"ש זמס' צרכה דף ט'
ע"ז זמנא חורא סמך גאלה להפלה ולא פסיק חוכא מפומיה
כולים יומא כיוכו שחוק מעט אצל לא מלא פיו וכן מ"ש
שם זגמ' דף ל' ע"ז חזויה דכוכה קא צדח סוצא א"ל אנא
חפילין קמחנא דמשמע דכיה שמח סרצב בעשייה כמלוס
וכן איחא צווכר פי' אחרי דף נ"ז ע"א דבמילי דאורייתא וצפקודי
דאורייתא צעו למחדו יעו"ש סיינו שמחה בלב כדכתיב פקודי
כ' ישרים משמחי לב:

כף החיים שם אות ט'ל

The Kaf Hachaim clarifies that this is not a limit on personal happiness. So too, simcha shel mitzva and the simcha of learning Torah is permitted, since that is simcha of the heart. The only concern is superficial laughter and merriment in abundance. However, once we merit a geula sheleima then this we will once again be permitted to fill our mouths with laughter when celebrating simcha shel mitzva²⁹

במהרה בימינו - אמן!!!

26. Rabbi Menachem Mendel Auerbach, 17th century Vienna. He studied in Cracow under Rabbi Yoel Sirkis, author of the Bach.

27. The Mishna Berura 660:20 cites the Taz without the *tzarich iyun* of the Eliya Rabba.

28. From the Greek word *kinigos* meaning a hunter of animals.

29. See earlier in Kaf Hachayim ibid. However, even when we merit full redemption it will still not be permitted to engage in *simcha shel holelut* - empty celebration!